

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
31 EKİM 2025

Ekonomide Son Gelişmeler

- 03 KÜRESEL EMTİA PİYASALARI
- 05 DIş TİCARET İSTATİSTİKLERİ
- 07 EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ
- 08 İKTİSADİ YÖNELİM İSTATİSTİKLERİ VE REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ
- 10 SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ
- 12 KAPASİTE KULLANIM ORANI
- 14 HİZMET ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 15 İşGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ
- 16 TURİZM İSTATİSTİKLERİ

“Enerji Fiyatlarında Gerileme, Metal ve Minerallerde İstikrarlı Seyir”

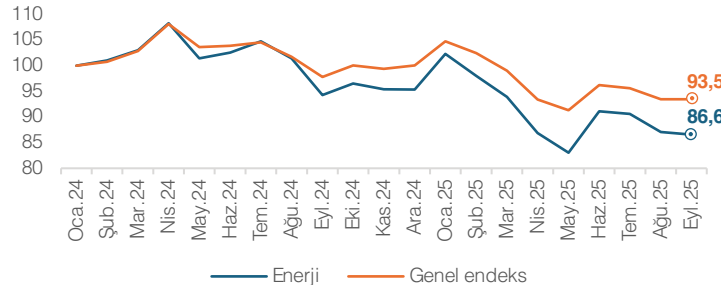
Dünya Bankası, Ekim 2025 tarihli Küresel Emtia Piyasaları Görünüm Raporunu yayımladı. Raporda, 2025 yılı boyunca emtia piyasalarının düşük küresel büyüme, ticaret kısıtlamaları, politika belirsizlikleri ve hava koşullarına bağlı arz şokları nedeniyle zayıf bir performans sergilediği vurgulanıyor. Genel endeksteki gerilemenin ana nedeni enerji fiyatlarındaki belirgin düşüş olarak tahmin edilirken tarım ve metal piyasalarının görece dirençli kaldığı görülüyor.

Rapora göre önümüzdeki dönemde emtia fiyatlarının genelinde 2026'ya kadar yaklaşık %14'lük bir düşüş öngörülürken 2027'de ise sınırlı bir toparlanma bekleniyor. Bununla birlikte jeopolitik gerilimlerin artması, yeni ticari yaptırımlar, aşırı hava olayları ve veri merkezi yatırımlarındaki hızlı büyüme gibi faktörlerin fiyatlar üzerinde yukarı yönlü risk oluşturabileceği de raporda belirtiliyor.

Raporda öne çıkan diğer hususlar ise şu şekilde özetlenebilir:

Enerji piyasalarında, ABD'nin Ekim ayında Rus petrol şirketlerine yönelik yeni yaptırımlar açıklaması petrol fiyatlarında kısa süreli bir artışa yol açtı. Bu gelişme öncesinde Brent petrol fiyatları yılın ilk dokuz ayında yıllık bazda yaklaşık %14 oranında düşüş gösterdi. Nisan ayından itibaren sekiz OPEC+ üyesinin üretimlerini artırmaları yanında OPEC dışı ülkelerdeki güçlü arz artışları da fiyatları aşağı yönlü baskılıyor.

Seçili Emtia Piyasaları Endeksi

Not: (2024 Ocak = 100).

Kaynak: World Bank Commodity Price Data

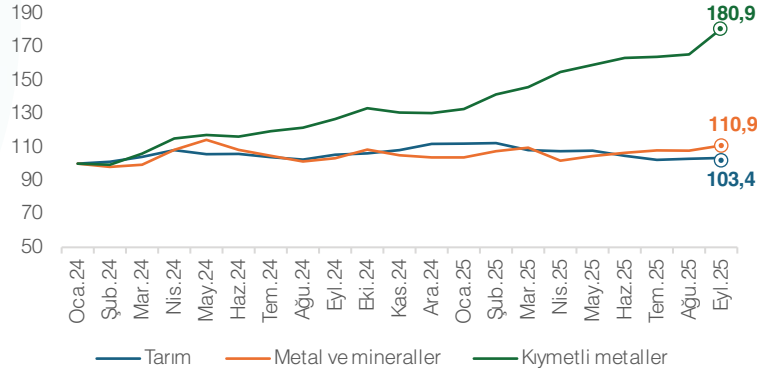
“Gıdada Düşüş; Altın ve Gümüşte Rekor”

Metal piyasalarında, Çin’deki değişen ticaret politikaları ve ekonomik koşullar belirleyici olurken metal fiyatları yılın ilk yarısındaki düşüşün ardından üçüncü çeyrekte toparlanma emareleri göstermiştir. ABD’nin yeni gümrük tarifeleri öncesinde ithalatçıların bakır ve alüminyum alımlarını öne çekmeleri, kısa vadede arz sıkışıklığına yol açarken özellikle bakırda COMEX ve LME borsalarındaki fiyat farkını genişletmiştir.

Kıymetli metaller sekiz çeyrektir kesintisiz yükselişini sürdürmektedir. Altın, 2025’in ikinci yarısında rekor seviyelere ulaşırken bu artış, ABD’deki parasal gevşeme adımları, artan politika belirsizlikleri ve zayıflayan doların etkisiyle desteklenmiştir. Gümüş fiyatları da hem “güvenli liman” talebinden hem de hızla büyüyen yenilenebilir enerji sektöründeki kullanımından kaynaklı olarak yükselmiştir.

Gıda emtia piyasalarında ise fiyatlar düşüş eğilimindedir. Bu gerilemede özellikle pirinç, buğday ve mısır fiyatlarındaki belirgin düşüş ve yüksek küresel arz etkili olmuştur. Öte yandan içecek emtia fiyatları son dönemde gerilese de hava koşullarına bağlı üretim zorlukları nedeniyle kahve fiyatları yılın başında ulaştığı rekor seviyelere yakın seyretmeye devam etmektedir.

Seçili Emtia Piyasaları Endeksi

Not: (2024 Ocak = 100).

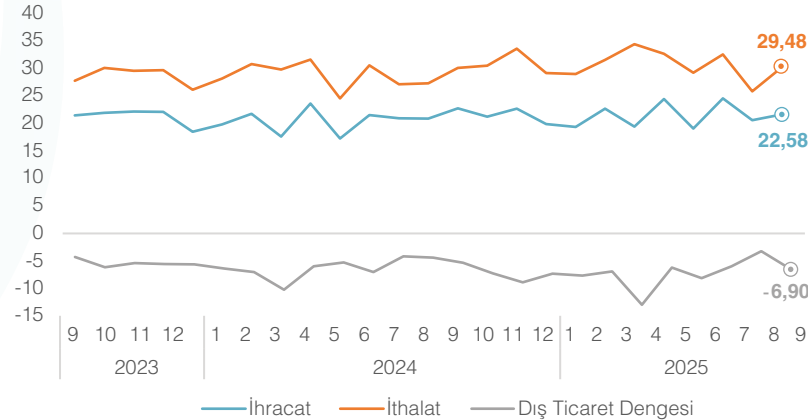
Kaynak: World Bank Commodity Price Data

“Eylül Ayında İhracatta %2,8, İthalatta %8,7 Artış”

Dış ticaret verilerine göre ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre %2,8 artarak 22 milyar 576 milyon dolar, ithalat %8,7 artarak 29 milyar 479 milyon dolar oldu. Ocak-Eylül döneminde ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %4,1 artarak 200 milyar 578 milyon dolar, ithalat %5,9 artarak 267 milyar 637 milyon dolar olarak kaydedildi.

Eylül ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %33,8 artarak 5 milyar 161 milyon dolardan, 6 milyar 903 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı Eylül 2024 ayında %81,0 iken, Eylül 2025 ayında %76,6 olarak gerçekleşti. Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı 1 milyar 211 milyon dolar olurken dış ticaret hacmi %4,0 artarak 43 milyar 665 milyon dolar oldu. Enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı ağustos ayında %101,7 iken eylül ayında %94,6'ya geriledi.

Dış Ticaret İstatistikleri, Eylül Ayı (Milyar Dolar)

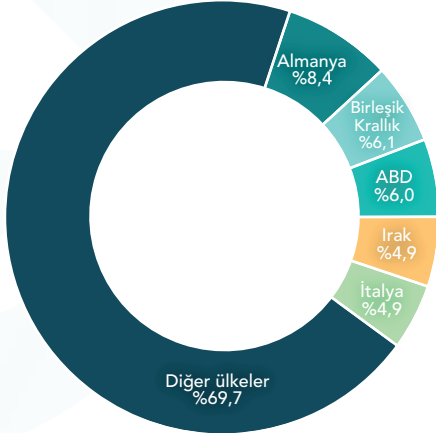
Kaynak: TÜİK

“Türkiye’nin İhracatında Almanya, İthalatında ise Çin İlk Sırada”

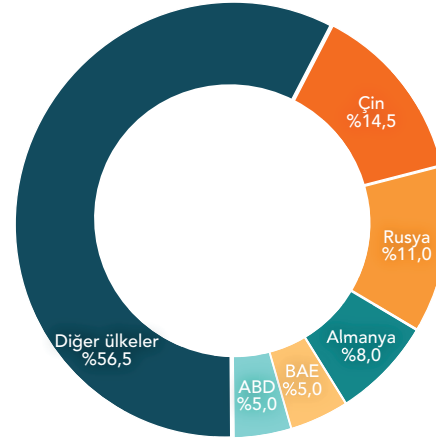
Eylül ayında en çok ihracat gerçekleştirilen ülke 1 milyar 904 milyon dolar ile Almanya oldu. Bu ülkeyi sırasıyla, 1 milyar 387 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 1 milyar 348 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 101 milyon dolar ile Irak, 1 milyon 100 milyon dolar ile İtalya izledi. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %30,3’ünü oluşturdu. İthalatta ise ilk sırayı 4 milyar 264 milyon dolar ile Çin aldı. Bu ülkeyi sırasıyla, 3 milyar 247 milyon dolar ile Rusya Federasyonu, 2 milyar 363 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 485 milyon dolar ile Birleşik Arap Emirlikleri, 1 milyar 465 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %43,5’ini oluşturdu.

Ocak-Eylül döneminde en çok ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, Birleşik Krallık, ABD, İtalya, Irak olurken en çok ithalat yapılan ülkeler ise Çin, Rusya Federasyonu, Almanya, ABD ve İtalya oldu. İlk beş ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatın %29,7’sini, ithalat ise toplam ithalatın %43,1’ini oluşturdu.

Ülkelere Göre İhracat, Eylül 2025

Ülkelere Göre İthalat, Eylül 2025

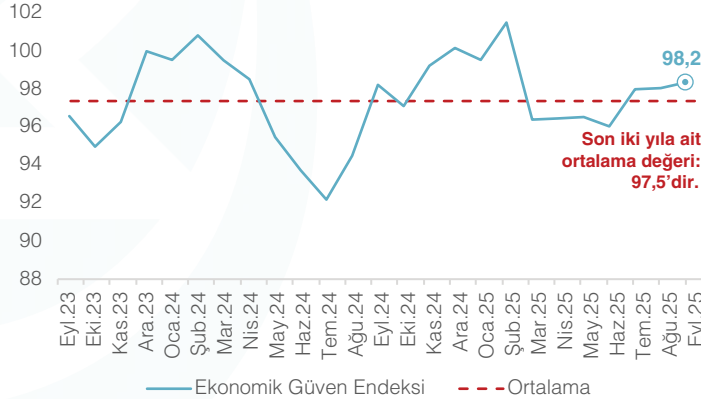

“Ekonomiye Güven 7 Ayın Zirvesinde”

Ekonomik güven endeksi, bir önceki aya göre %0,3 oranında artarak 98,2 seviyesine yükseldi. Böylece endeks son 7 ayın en yüksek değerine ulaştı.

Endeksin alt kırılımlarına bakıldığında ise tüketici güven endeksi bir önceki aya göre %0,3 oranında azalarak 83,6 değerini, reel kesim güven endeksi %1,2 oranında artarak 102 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %0,3 oranında azalarak 110,7 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %3,7 oranında artarak 113,2 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %5,3 oranında azalarak 83,7 değerini aldı.

Ekonomik Güven Endeksi

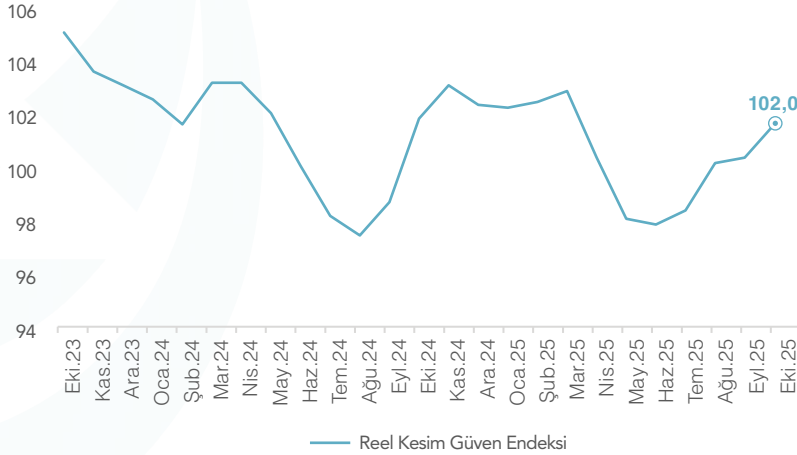
Kaynak: TÜİK

“Ekonomik güven endeksi, tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirmelerini, beklentilerini ve eğilimlerini özetleyen bileşik endekstir. Endeksin 100'den büyük olması genel ekonomik duruma ilişkin iyimserliği, 100'den küçük olması ise genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği göstermektedir.”

“Reel Kesim Güven Endeksinde Aylık 1,2 Puan Artış”

Mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA), ekim ayında bir önceki aya göre 1,2 puan artarak 102,0 seviyesinde gerçekleşti. Böylece, endeks yıllık ortalama değerinin (101,2) üzerinde performans gösterdi.

Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA)

Kaynak: TCMB
Mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

“

Reel kesim güven endeksi, reel sektördeki yöneticilerin yakın geçmişe ilişkin değerlendirmelerini, mevcut duruma ilişkin görüşlerini ve geleceğe yönelik beklentilerini yansıtmaktadır.

”

“Son Üç Aydaki İhracat Siparişlerinde Artış”

Anket sonuçları incelendiğinde, mevcut mamul mal stoku, mevcut toplam sipariş miktarı, gelecek üç aydaki istihdam, gelecek üç aydaki üretim hacmi, genel gidişat, sabit sermaye yatırım harcaması ve gelecek üç aydaki sipariş miktarına ilişkin değerlendirmelerin endeksi artış yönünde etkilendiği görülüyor. Son üç aydaki toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler ise endeksi azalış yönünde etkiliyor.

İktisadi Yayılım Anketi Sonuçlarına İlişkin Gelişmeler (Ekim)

	Son Üç Ay	Mevcut Durum	Gelecek Üç Ay
Üretim Hacmi	↑ ↓		↓ ↓
Toplam Sipariş Miktarı	↑ ↑	↑ ↑	↓ ↓
İç Piyasa Sipariş Miktarı	↑ ↓	↑ ↑	↓ ↓
İhracat Sipariş Miktarı	↑ ↑	↓ ↑	↓ ↓
Toplam İstihdam			↑ ↓
Ortalama Birim Maliyet Satış Fiyatı	↓ ↓		↑ ↑
Satış Fiyatı			↓ ↓

Kaynak: TCMB

“

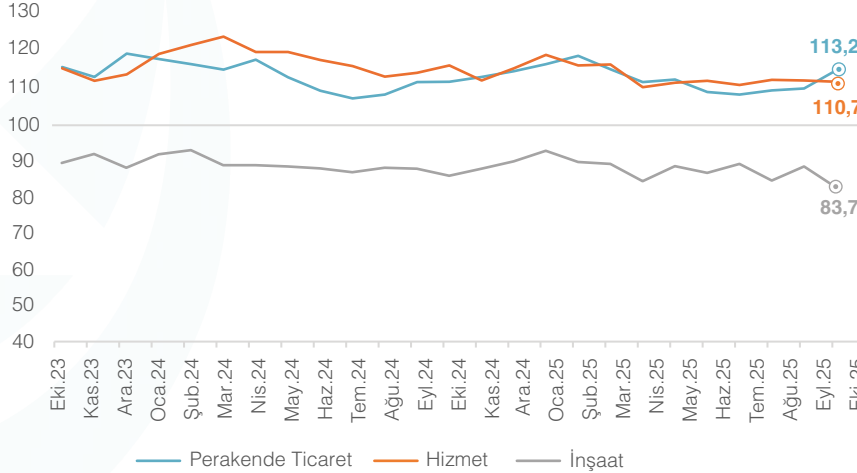
•**Kısa oklar** aylık değişimleri, **uzun oklar** ise yıllık değişimleri göstermektedir.
 •Maliyet ve satış fiyatı değişkenleri dışındaki değişkenlerde **lacivert oklar** artışı, **kırmızı oklar** ise azalışı göstermektedir.

”

“İnşaat Sektörü Güveninde Sert Düşüş”

Mevsimsel etkilerden arındırılmış güven endeksleri, ekim ayında sektörler arasında farklı eğilimler sergiledi. İnşaat sektöründe güven endeksi %5,3 azalışla 83,7'ye, hizmet sektöründe ise %0,3 azalışla 110,7 seviyesine geriledi. İnşaat sektörü, ekim ayında yaşanan azalışla birlikte 2025 yılının en düşük seviyesine geriledi ve referans değeri olan 100'ün altında seyretmeye devam etti. Buna karşılık, perakende ticaret sektörü güven endeksi bir önceki aya göre %3,7 oranında artarak 113,2 seviyesine yükseldi.

Sektörel Güven Endeksleri

Kaynak: TÜİK
Mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

“Endeksin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması ise kötümserliğini göstermektedir.”

“Perakende Ticarete Satışlar Yükseldi”

Endekslerin alt kırılımlarına göre, perakende ticaret sektörü için son 3 aylık dönemde satışlar %5,9 artışla 123,2'ye yükseldi. Ayrıca sektörün gelecek 3 aya ilişkin satışlar beklentisinde %2,9 artış gerçekleşti. İnşaat sektöründe ise gelecek 3 aylık dönem için toplam çalışan sayısı beklentisinde %4,9, alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyinde %5,7 azalış yaşandı.

Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Güven Endeksleri ve Değişim Oranları, Ekim 2025

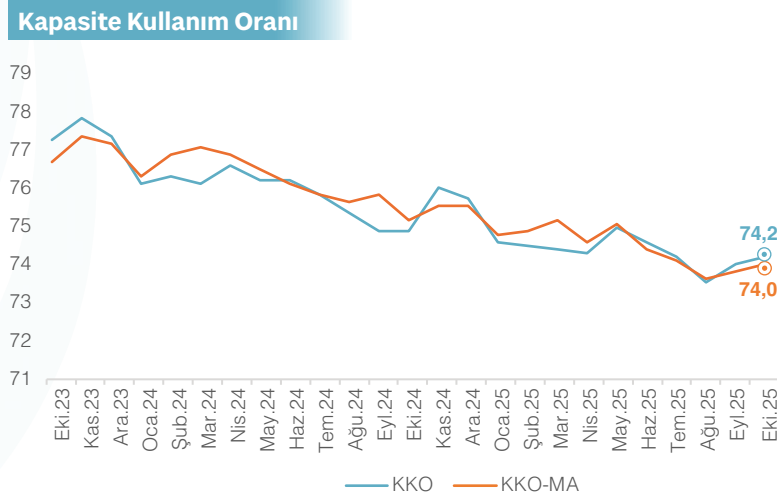
	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Eylül	Ekim	Eylül	Ekim
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	111,0	110,7	-0,1	-0,3
Son 3 Aylık Dönemde İş Durumu	109,5	109,4	-0,1	-0,1
Son 3 Aylık Dönemde Hizmetlere Olan Talep	109,5	109,0	0,7	-0,4
Gelecek 3 Aylık Dönemde Hizmetlere Olan Talep Beklentisi	114,2	113,7	-0,7	-0,4
Perakende Sektörü Güven Endeksi	109,2	113,2	0,4	3,7
Son 3 Aylık Dönemde İş Hacmi-Satışlar Beklentisi	116,3	123,2	-1,2	5,9
Mevcut Mal Stok Seviyesi ⁽¹⁾	89,6	91,2	3,5	1,8
Gelecek 3 Aylık Dönemde İş Hacmi-Satışlar Beklentisi	121,7	125,2	-0,3	2,9
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	88,3	83,7	3,6	-5,3
Alınan Kayıtlı Siparişlerin Mevcut Düzeyi	81,7	77,0	0,6	-5,7
Gelecek 3 Aylık Dönemde Toplam Çalışan Sayısı Beklentisi	95,0	90,3	6,3	-4,9

Kaynak: TÜİK

(1) Mevcut mal stok seviyesi endeksinin artışı stok azalışını, azalışı ise stok artışını göstermektedir.

“KKO-MA Ekim’de 0,2 Puan Arttı”

İmalat sanayisi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA) ekim ayında bir önceki aya göre 0,2 arttı ve 74,0 seviyesinde gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış kapasite kullanım oranı (KKO) ise bir önceki aya göre 0,2 puan artarak 74,2 kaydetti.

Kaynak: TCMB

“Ekim’de Makine ve Ekipman KKO %63,9 Olarak Kaydedildi”

Sektörlere göre KKO incelendiğinde tütün (%85,7) ve kâğıt (%84,8) sektörleri yüksek kapasite kullanımlarıyla öne çıkarken deri (%65,7) ile makine-ekipman (%63,9) sektörlerinin görece sınırlı bir performans sergilediği görülüyor.

Sektörlere Göre Kapasite Kullanım Oranı (%)

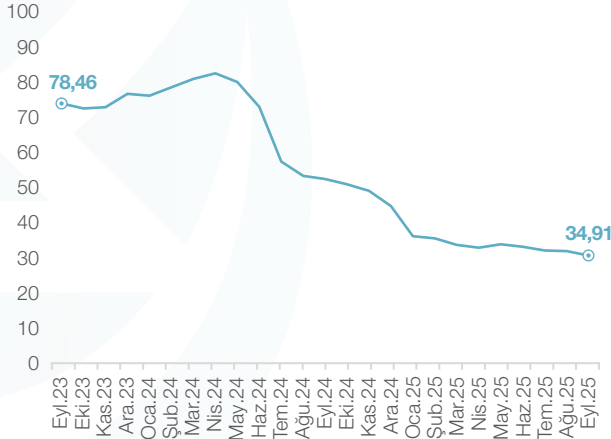
Sektör	Oran(%)	Sektör	Oran(%)	Sektör	Oran(%)
Gıda	71,4	Basım	66,2	Elektrikli teçhizat	72,6
İçecek	69,4	Kimyasal	74,4	Makine ve ekipman	63,9
Tütün	85,7	Eczacılık ürünleri	79,5	Motorlu kara taşıtları	74,1
Tekstil	68,5	Kauçuk ve plastik	74,5	Diğer ulaşım araçları	77,8
Giyim	75,2	Diğer mineral ürünler	73,3	Mobilya	75,8
Deri	65,7	Ana metal	74,7	Diğer imalatlar	67,5
Ağaç ürünleri	84,6	Fabrikasyon metal	74,1	Kurulum ve onarım	73,8
Kâğıt	84,8	Elektronik	69,9		

Kaynak: TCMB

“H-ÜFE’de Aylık %0,21; Yıllık %34,91 Oranında Artış”

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE), 2025 Eylül ayında bir önceki aya göre %0,21, bir önceki yılın aynı ayına göre ise %34,91 oranında artış gösterdi. Yıllık değişimlere bakıldığında, gayrimenkul hizmetlerinde %47,56, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde %43,04, idari ve destek hizmetlerde %39,18 oranında artış kaydedildi.

H-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

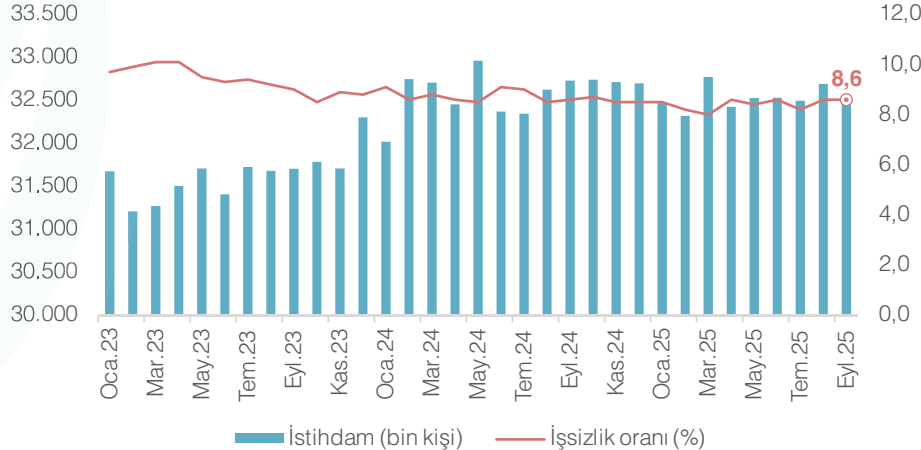
Kaynak: TÜİK

“İşsizlik Oranı %8,6 Seviyesinde”

TÜİK Eylül 2025 Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre, 15 yaş ve üzeri işsiz sayısı bir önceki aya kıyasla 12 bin kişi artarak 3 milyon 75 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise sabit kalarak %8,6 seviyesinde gerçekleşti. Böylece işsizlik oranındaki tek haneli seyir 29. aya ulaşmış oldu. Aynı dönemde istihdam edilenlerin sayısı ise bir önceki aya kıyasla 200 bin kişi azalarak 32 milyon 491 bin kişi olurken istihdam oranı ise 0,3 puanlık azalışla %48,9’a düştü.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerin toplamını ifade eden geniş tanımlı işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,2 puan azalarak %28,6 seviyesinde gerçekleşti. Genç işsizlik olarak tanımlanan ve 15-24 yaş grubu kapsayan işsizlik oranı ise bir önceki aya göre 0,9 puan azalarak %14,9 oldu.

Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İstihdam Sayısı ve İşsizlik Oranı

Kaynak: TÜİK

“Turizm Gelirinde %3,9'lük Artış”

Turizm geliri temmuz, ağustos ve eylül aylarından oluşan 3. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3,9 artarak 24,2 milyar dolar oldu. Turizm gelirinin %16,1'i Türkiye'yi ziyaret eden yurt dışı ikametli vatandaşlardan elde edildi. Bu çeyrekte ziyaretçiler tarafından yapılan harcamaların 15,9 milyar dolarını kişisel harcamalar, 8,7 milyar dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Türkiye'den çıkış yapan ziyaretçi sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %1,9 artarak 23,6 milyon kişi oldu. Ziyaretçilerin %14,5'ini 3,4 milyon kişi ile yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturdu. 3. çeyrekte geceleme yapan ziyaretçilerin gecelik ortalama harcaması 100 dolar olurken yurt dışında ikamet eden vatandaşların gecelik ortalama harcaması 64 dolar oldu. Bu çeyrekte ziyaretçilerden elde edilen turizm geliri içerisindeki paket tur harcamalarının payı %33,6, yeme içme harcamalarının payı %19,9, uluslararası ulaşırma harcamalarının payı ise %11,1 olarak kaydedildi.

Turizm Geliri ve Ziyaretçi Sayısı, III. Çeyrek, 2025

	2024 III	2025 III	Değişim Oranı* (%)	2024 9 Aylık	2025 9 Aylık	Değişim Oranı* (%)
Turizm Geliri (Bin ABD \$)	23.348.551	24.257.815	3,9	47.315.384	50.035.855	5,7
Ziyaretçi Turizm Geliri (Bin ABD \$)	23.186.433	24.046.779	3,7	46.846.752	49.465.897	5,6
Ziyaretçi Sayısı	23.206.579	23.639.736	1,9	48.314.553	49.173.056	1,8
Kişi Başı Ortalama Harcama (ABD \$)	999	1.017	1,8	970	1.006	3,7
Gecelik Ortalama Harcama (ABD \$)	95	100	5,4	96	103	6,8

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
* Değişim oranı: Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplanmaktadır.

Kaynak: TÜİK

“Turizm Giderinde %32,3 Artış”

Yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşların harcamalarından oluşan turizm gideri, geçen yılın aynı çeyreğine göre %32,3 artarak 2,4 milyar dolar olarak kaydedildi. Bu harcamaların, 2,3 milyar dolarını kişisel, 444,5 milyon dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Bu çeyrekte ziyaretçilerin %73,8'i gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler amacıyla geldi. Ardından ikinci sırada %17,3 ile akraba ve arkadaş ziyareti, üçüncü sırada %3,7 ile alışveriş yer aldı. Yurt dışı ikametli vatandaşlar ise Türkiye'ye %59,9 ile en çok akraba ve arkadaş ziyareti amacıyla geldi. III. çeyrekte, yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3 artarak 3,3 milyon kişi olurken bu vatandaşların kişi başı ortalama harcaması 733 dolar olarak gerçekleşti.

Turizm Gideri ve Yurt Dışını Ziyaret Eden (Yurt İçi İkametli) Vatandaş Sayısı, III. Çeyrek, 2025

	2024 III	2025 III	Değişim Oranı* (%)	2024 9 Aylık	2025 9 Aylık	Değişim Oranı* (%)
Turizm Gideri (Bin ABD \$)	1.874.216	2.479.210	32,3	5.609.673	7.687.341	37,0
Kişi Sayısı	3.286.105	3.383.353	3,0	8.699.118	8.927.507	2,6
Kişi Başı Ortalama Harcama (ABD \$)	570	733	28,5	645	861	33,5

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
* Değişim oranı: Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplanmaktadır.

Kaynak: TÜİK

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr

iTOSAM